

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közölnek.

A balkán háború.

A nagyhatalmak követelése. — Uj harcok. — Mit követelnek a győztesek. — A török előnyomulás. — A bolgár visszavonulás. — A nagyhatalmak a román és török előnyomulás ellen.

Bécsben és Berlinben vannak hírek arról is, hogy a monarchia akciója nemcsak diplomáciai, hanem esetleg fegyveres is lesz. Egész határozottsággal beszélnek, hogy báró Hötendorff Conrád vezérkari főnök azt javasolta, hogy a monarchia egy katonai, de békés jellegű demonstrációra határozza el magát és vonuljon be a Szandzsákba, mire a berlini szerződés értelmében joga van mindenkor a mikor a Balkánon zavarok fenyegetik saját érdekeit. A berlini lapok már meg is irták, hogy a vezérkari főnök felajánlotta lemondását arra az esetre, ha inpitványát nem fogadják el.

Uj harcok.

A szerb csapatok egy része, mely husz kilométernyire benyomult bolgár területre, elfoglalta Iztvór városát és megverte a bolgár csapatokat Bosilegradnál. Ma sokkal elszántabb bolgár csapatok állnak szemben a mi csapataink. A tegnapi nap folyamán a bolgárok összes csapataikat összeszavonták ezen a vidéken. A küzdelem ma reggel kezdődött és egész napon át tartott. A mieink három irányban küzdöttek s a mikor délután 5 órakor erősítést kaptak, sikerült nekik az ellenséget szuronyrohammal szétkergetni. A bolgárok nagy veszteségeket szenvedtek.

Mit követelnek a győztesek.

Pasic miniszterelnök csütörtökön délelőtt visszavált az úszkubi főhadiszállásra. Közle és Venizelosz között megegyezés jött létre a béke főbb feltételeire nézve. A legfontosabb követelés az, hogy a szövetségesek a régi bolgár-török határig, a Struma-folyóig akarnak terjeszkedni és semmi szín alatt nem állanak el a hadikárpótlás követelésétől. De mindennél határozottabban ragaszkodnak ahhoz, hogy még mielőtt létrejön a fegyverszünet, Bulgáriának le kell szereznie.

A török előnyomulás.

A tegnapi nap folyamán két rendkívüli minisztertanács volt, amely azon kérdés felet tanácskozott, hogy a hadsereg folytassa-e előnyomulását. Az orosz nagykövetség első dragománja meglátogatatta a nagyvezért állítólag azért, hogy információt szerezzen, be arra nézve, hogy a török hadsereg jelenleg hol áll.

A bolgár visszavonulás.

A bolgár sereg visszavonulóban a bolgár terület felé, Sukovo és Caribrod közt elpusztította az utat, hidat és a vasuti vonalat. A Vrla Glava hegységen a visszavonuló sereg el akarta sáncolni magát, de e kísérlet nem sikerült.

Egész sereg szerb egyenruhába öltözött bolgárt fogtak el, akik orvul akarták megtámadni a szerbek egyik hadállását.

A szerb fővezérlet — Belgrádba küldött távirata szerint — rendkívül meg van elégedve az eddigi előkészítő hadműveletek menetével.

A külügyminiszteriumban most szövegezik a nagyhatalmakhoz intézendő emlékiratot, mely Knyazsevácnál elkövetett bolgárkegyetlenségeket sorolja föl. Hivatalosan megállapították, hogy a bolgárok sirokat feldultak, asszonyokon, kis fiukon kegyetlenkedtek, nemkülönben aggastyánokat megcsontítottak.

A hatalmak a román és török előnyomulás ellen.

Times jelenté Szófiából: A román csapatok kivonultak Várnából és Mezánból, még pedig minden valószínűség szerint azért, a hatalmak tiltakoztak a román csapatoknak Bulgária belsejébe történt előnyomulás ellen.

Az apadó Maros.

Mulófélben a veszedelem.

Álhírek Magyarcsanád veszedelméről.

Csanádmegye minden marosmenti községéből a Maros apadását jelentették lapunknak. Éjjel 12 és 1 óra között volt a legfenyegetőbb veszedelem, amidőn az áradás elérte legmagasabb fokát. A legnagyobb vízföltegek ekkor folytak le.

Habár Makón még mindig lassan árad a Maros, mindazonáltal már jelezhetjük, hogy Makón is ugy 10—12 óra tájban éjjel, várható a Maros nagyobb mérvű apadása.

Makón egyébként ma vész hírek terjedtek el Magyarcsanád pusztulásáról. A „Makói Ujság” közölte, hogy a Maros Magyarcsanádnál áttörte a gátat s elöntötte a községet. Lapársunk bizonyára téves információk alapján írta meg Magyarcsanád katasztrófáját, mely hála a gondviselésnek — és annak a tudatosan végzett munkálataknak, melyek Urbanics Kálmán főbíró vezetése alatt éjjel-nappal folytak, — nem következett be.

Rossz hír szárnyon jár s alig győzték a főszolgabírószágon és az alispáni hivatalban megcáfolni a híradást.

Urbanics Kálmán a központi járás főszolgabírája egyébként fel-

kérte a „Makói Független Ujság”-ot, hogy cáfolja meg a Magyarcsanád pusztulásáról terjedt híreket.

Magyarcsanádon tényleg nagy volt a veszedelem. A veszedelmet az okozta, hogy a Magyarcsanád védő töltést nem a Körös-Tisza-Maros ármentesítő társulat készítette, hanem a község maga s így az jóval gyöngébb, mint a többi marosi töltések. Azonkívül a töltést a község lakosai részben el is kopálták. Így aztán nem csoda, ha nagy veszély fenyegette a községet.

A ienyegetett község szerencséje az volt, hogy a veszedelmet korán felismerték s Urbanics Kálmán nyomban intézkedett hogy a közérő kirendeljék s a töltést megerősítsék főként pedig magosítsák. Három napon keresztül éjjel-nappal folyt ez az óriási munka.

Tegnap este aztán oly veszedelmes volt a helyzet, hogy a főszolgabíró Tarnay Ivor alispánhelyettestől azt kérte, hogy a fenyegetett pontok megerősítésére katonaságot is kérjen.

Tarnay Ivor főjegyző a főszolgabíró jelentése után nyomban katonaságot sűrűnyőzött, mely éjjel meg is érkezett Magyarcsanádra. A 46 ik gyalogezred pionér különítménye és egy század utászkatona érkezett különvonaton éjjel két órakor Magyarcsanádra. Ekkorára azonban a veszedelem elmúlt.

Magyarcsanád község népe tegnap este óta izgalmas s válságos órákat élt át. A falu apraja-nagyja kint volt a töltésen. Az aggodó emberek száza kétségbeesett erővel dolgoztak egész éjjel. A munkálatokra a késő éjjeli órákig Tarnay Ivor megyei főjegyző személyesen felügyelt, aki csak akkor távozott el a töltésről, midőn a mentési munkálatok teljes eredményel biztatták.

A kirendelt katonaságnak ugyszólván alig akadt dolga Magyarcsanádon s ma reggel már át is vezényelték Apátfalvára a Bodrog (Apátfalva egy része) megmentésére.

Magyarcsanádon egyébként reggel óta a Maros 4 centimétert apadt. Bekában 12 centimétert az apadás s a víz lassan-lassan eltakarodik a kiöntésről. Bekában mindössze egy ház lesz áldozata a víznek, amely valószínűleg össze fog dőlni.

Ugyancsak apadást jelentenek Csanádvármegye minden községéből.

Nagylakon reggel óta 20 centimétert az apadás, de azért még mindig 200 katasztrális hold van víz alatt. Nagylakon szintén tegnap este volt a legnagyobb veszedelem. A községi közérő a két zsilip körül megfeszített erővel dolgozva, megmentette a községi föl-

deket az áradástól. Egy kis baj is történt Nagylakon, egy sajtényi asszony libákat hozott Nagylakra, de behajított a vízbe s csak nagy erőfeszítéssel lehetett kellemetlen helyzetéből kiszabadítani.

Apátfalván még mindig nagy a veszedelem. Különösen az ugynevezett Bodrogrészen, ahol a töltésen átszivárgó fakadóvizek a lakásokba hatoltak. A katonaság buzgó munkával fáradozik a veszedelem elhárításán. Éltlen-szomjan dolgoznak e szegény katonák a föltés magosításán, különösen a kocsi átjáróknál, mert ezeken a helyeken a legnagyobb a veszedelem. A cigányokat még tegnap kilakoltatták putrijaikból. A Maros még mindig árad. Csak estefelé várják az apadást. A község lakosai buzgón segítkeznek a katonáknak. Makón ma még mindig áradt a Maros. Délután elérte az áradás legmagasabb fokát, 504 centiméter volt a Maros vízállása a rendes vízálláson felül. Estefelé alig észrevehetően apadni kezdett a Maros s mire e sorok napvilágot látnak, valószínűleg nagyobb mérvű lesz a Maros apadása.

Makón egyébként egy kilakoltatás történt a szényogi szőlőkben. Takács János makói lakos már évek óta künn lakik a szugolyban. A nagy áradás ma veszedelmes helyzetbe hozhatta Takács Jánost és családját. Jó szerencse, hogy a kiszombori emberek és a makói rendőrség ladikokon kimentette Takácsékát a veszedelemből, különben mindannyian ott fulladtak volna a Marosba.

Makón az újabb áradás különösebb károkat nem okozott. Az első áradás már elpusztított mindent s ez a mostani veszedelem már nem sok pusztítani valót talált.

Levezetik a fakadó vizeket.

A vármegye akciója.

Makó város Szt. Lőrinci — Les gazdasága a mult évet megelőzőleg szinte elfelejtette már, hogy árvíz, helyesebben fakadóvíz is veszélyeztetheti a szőlőket, sőt a várost is. Az elmúlt évben keservesen tapasztaltuk, hogy a fakadóvíz a szőlőbeli fákat, sok helyt a legszebbeket szedte áldozatul. Síralmas képet nyújt a sok terebélyes 25—30 éves elpusztult, kiszáradt gyümölcsfa.

Azt hittük, hogy a mult évi károkkal befejezést nyer, vagy hosszú időre ismét elül a pusztító víz garázdálkodása. — Sajnos nem így történt. Medard — a legnagyobb zsarnok naptárbeli ur — esővel jelentkezett és beteljesedett a régi öregek jóslása: eső, eső, azóta mindig negyven nap óta.

A sok esőzés és más körülmények folytán az országos árvízveszedelmek közepette, mi makóiak

A MAKÓI PIACRÓL.

Változatlanok az árak.

Nagy forgalma volt a mai piacnak. Amde a gazdák nem annyira eladni valót hoztak, hanem inkább az árak alakulása iránt érdeklődtek. Ezen érdeklődés ugyszólván hiába valónak bizonyult, mert az árak a legutóbbi jelentésünk óta egyáltalán nem változtak.

A buza ára a makói piacon 20 koronába került métermázsánként, Budapest 22 koronába kerül.

A kukorica ára változatlanul szilárd. Métermázsánként Makón 18 koronába, Budapest 16 koronába kerül.

A hagymapiacra igen csekély az élénkség. A hagymaárak alacsonyok. A kínálat elég bőséges, csak a kereslet, főként pedig a külföldi kereslet egyáltalán nem megfelelő. A vöröshagyma ára ma 35-4 koronába, a fokhagyma pedig 10-11 koronába került métermázsánként.

SZERKESZTŐI ÜZENET

R. F. urnak Makó. Levele után készséggel elismerjük, hogy mai lapunk „A püspöki jószágigazgató rókája” című hírében emlegetett róka a püspöki kertbe — mint a levél írja — csakis véletlenségből a jószágkormányzó ur tudta nélkül került. Mai hírünket rendőrségi jegyzőkönyv alapján írtuk meg, amelyben valójában az van, hogy a rókát a jószágkormányzó ur tartja.

IRODALOM.

A nyugat Ignotus, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1913. évi július hó 16. i. 14-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: *Tartalom*: Szabó Ervin: Cim nélkül. Boross László: A nemzeti és nemzetiségi kérdés. II. Térey Sándor: Csukott szoba (Vers.) Bartha Lajos: A Maoskuzguban (Novella.) Füst Milán: Epilógus (Vers.) Laczkó Géza: Német maszlag, török áfium (Regény XIV.) Szabó Dezső: A magyar protestantizmus problémája. Katika Margit: Versek. Ignotus: A politika mögül. Ady Endre: Versek. Femes Beck Vilmos: Relief-vázlat. *Figyelő*: *Disputa*: Szerkesztőség és kiadóhivatal: IX., Lónyai-utca 18. Előfizetési ára. Egy évre 24 k. fél-évre 12 k. egyes szám ára 1 k. 20 fill. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(135)

26. fejezet.

Az élők temetője.

Az e fajta betegek annyira tehetetlenek magukkal, hogy ha elibük teszik az edelt azt sem tudják mire való az?

Órákig elnézik az ételt, szagot, azt nem érznek, enni is csak úgy esznek, ha etetik őket.

Mem tudnak különbséget tenni semmi tárgy között. Tapintó és izlési szervük elromlott. Járni is alig tudnak némelyek. Közülök sokan heteken, hónapokon, sőt éveken keresztül ágyban fekszenek, mint a halottak, mozdulatlanok egészen.

Rettenetes sorsa az embereknek a tébolyodás betegsége.

A viruló egészség, jókedv, kitűnő kedély és a fényes tehetség hány tengődő alakját találhatjuk a tébolyda falai közt.

A család feje, a kenyérkereső, a szép reményekre jogosító büszke szemefénye a családnak, a gondos édes anya, a kedves leányka, elszakadva a családi körtől e szomorú helyen tengeti életét.

A dühös örülteket kivéve, ők maguk boldogok a rettenetes szerencsétlenségben is!

Szívet facsaróbb és szomorubb látványt nem képzelhetni, mint mikor egy-egy ilyen szerencsétlent övéik közül valaki meglátogat.

A legtöbb nem ismeri meg hozzátartó őt. Nevének szólításakor bambán tekint egész más felé, vagy egyszerűen röhög — ujjong vagy csöndes megadással guggol egy sarokban, mintha nem hozzá beszélnének, mintha nem is ő róla volna szó.

Itt, az angyalföldi nagy szürke épületben élte örömtelen és sivár életét Magyar Tercsi is.

Csöndes őrült volt. Folytonosan menyasszonynak öltözött, fejét virágokkal levelekkel rakta tele, halkán templomi énekeket danolt s a többiektől folytonosan azt kérdezte, hozzá-e már a menyasszonyi ágyat, a kékre festett koporsót?

Zoltán is olyanban fekszik, susogta zavart tekintettel, én fekettem bele, én hintettem reá a róza szemfödőt, s mikor letettük a földbe, azt sugta Zoltán a füleimbe, hogy várjak reá, értem jön, előbb megkéri az angyalokat, hogy az égben együtt lenessünk. Ugy-e szép vagyok? . . . Drága selyem csipke a ruhám, külföldről hozatta Zoltán, igen külföldről hozatta . . .

És mosolyogva, nevetve, danolva ment tovább.

A reá szemközt jövőknek csöndesen kitért vagy megállította őket és megkérdezte, Zoltán, a vőlegénye hozzá-e már a kékre festett koporsót, menyasszonyi ágyat?

A világ megszűnt számára létezni.

Pedig egy emberi szörnyeteg nagyon is érezte vele, hogy ezen a világon van.

Tercsi egy reggel feldagadt, kékre vert orcákkal jelent meg a nagy teremben.

Nevetett és danolt úgy mint máskor, de a feldagadt kék foltos nevető arcra a bolondok nagy része kacagni kezdett, olyan furcsa volt az!

Mi történt vele?

Folyt. köv.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a tisztelt gazdaközönseget, hogy raktáron tartok minden izlésnek megfelelő könnyű és igára való

kocsikat

tiszta akáciából, továbbá fogasboronákat, kapa-ekéket, féderes üléseket. Mindezek nálam a legjutányosabb árban szerezhetők be.

Kiváló tisztelettel

Brutyó János

kovácsmester

Magyarcsanád.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombaton, július hó 19-én este fél 9 órakor és vasárnap július hó 20-án délután fél 6 és este fél 9 órakor műsoron:

Az apa becsületéért.

Hagyhatású dráma 2 részben, Hanni Portennal a főszerepben.

Csulók ur tyukszeme.

Humoros.

A jegy-gyűrű.

dráma.

Egy sötét történet.

Kacagtató.

Tölz fürdő a bajor hegyek között.

Természeti felvétel.

Szombaton este nagy tombola-estély

lesz a Korona-szálló kávéházában és annak terrasszán. Rendkívül értékes nyereménytárgyak, többek között 12 drb. óra lesz kisorsolva.

Kezdeté este 9 órakor. Kolompár Béla zenekara hangversenyez!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalba.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. vevőközönység becses tudomására adni, hogy Makón a Lonovics-sugárton saját házamban fiam, ifj. Joó Antal vezetésével a mai kor igényeinek megfelelő

fűszer- és vegyeskereskedést

nyitottam, ahol állandóan raktáron tartok mindennemű fűszer-árut, u. m.: cukrot, kávé, borsot, leucset, valamint csemegét, déligyümölcsöt, ugyszintén az összes háztartási cikkeket, melyeket mindenkor a legolcsóbb áron bocsájtok tisztelt vevőim rendelkezésére. Naponta friss pörkölt kávé és denaturált szesz kapható! Mindennemű gyümölcs állandóan kapható. Szíves pártfogást kér

Id. Joó Antal.

Mindenki muzsikálhat

WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY” különleges elsőrendű hangszerével BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 5. (Telefon). Varázshogdú, felszereléssel 6 korona. Csodasztrómba, erős rézből 6 kor. Harmonika, tánc részére 10 korona. Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona. Óriási beszélőgép, kottákkal 40 kor.

Javítási szakmühelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításán aranyéremmel és érdemkereszttel kitüntetve. Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen a „WAGNER” névre és a 15-ös házszámra.

Értesítés! Az aratás és cséplési idényre mindennemű pálinkák, borok és kőbányai sörök legjobb minőségben, olcsó árakban kaphatók IRITZ SÁMUEL övz, cégnél.

Életében soha többé nem kínálkozik oly alkalom.

600 darab csak 4 K 80 fillérért. Egy gyönyörűen aranyozott be-szab. ankeróra elismert jó, pontosan járó „Orion” védjegyű 3 évi jótállással, 1 szép, elegáns arany óralánc, 1 modern s-lyem férfinyakkendő, 3 drb. ff. zsebkendő, 1 gyönyörű férfi-gyűrű, drágakő-utánzattal, egy csod. Collier keleti gyöngyökkel, modern női-ékszer patenzár, 1 pár bouton fülbevaló, valódi ezüst kapcsokkal és simili briliánskövekkel, 1 remek zsebtöltet-tűkőr, 1 bőrpénztárca, 1 pár kezelőgomb 3% doublé aranyból patent zárral, 1 elegáns levelező-lap-album a világ legszebb tájképeivel, 3 juxtárgy, óregek és fiatalok mutatására, 20 levelezőtárgy és azonkívül 500 a háztartásban nélkülözhetetlen használati tárgy, díjmentesen. Mindezen tárgy az órával együtt mely maga megéri a pénzt, csak 4.80 kor., mely az összegnek előre való beküldése vagy utánvét mellett a Wiener Zentral Versandhaus P. Lust Krakau, elküldetnek. — NB. 2 csomag megrendelésénél 1 la. angol borotva is hozzácsomagolatik. Meg nem felelőkért pénz visszaküldetik. Riziko kizárva.

Értesítés. A jó gyümölcsstermés kilátása folytán teljesen tiszta szeszmentes baraczk és szilva pálinkákat 2 K., 2-20 K., 2-40 K. árban bocsátom forgalomba. IRITZ SÁMUEL özv. cég. A valódiságért a cég felelősséget vállal.

ZEITLER RUDOLF ÉS TSAI GÖZ-MALOM ÉS JÉGGYÁR R. T. MAKÓ.

Köztudomású, hogy tavaly a kolera a folyamvizével terjedt, mert a piszkos vízben a bacilusok vigan tenyésznek, mégis van még manapság is ember, a ki folyóvizből nyert jeget használ, holott életével játszik, vegyen mindenki csak

MŰJEGET

melyet kristálytisza ártézi vízből készítettünk. — Vevőink kényelmére a jeget naponta reggel legalább 6 kiló vételnél házhoz szállítunk és egy ilyen féltábla jég ára csak 25 fillér. Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.

TELEFON-SZÁM 36.

TELEFON-SZÁM 36.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, ujabban bevezettem a kőbányai világhírd

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT, amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógyczielokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CZÉG

Kőbányai Polgári Serfőzde Részvény-Társaság főraktárosa.

ÉRTESÍTÉS. Saját termésű fehér és siller xx xx xx xx xx
HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű
TÖRKÖLY és SZILVA pálinkát, édes italokat és erős RUMOT teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,**

Szeged-utca.

JÓ ÉS OLCSÓ BOR

30. kat. hold prima föld

közel a városhoz hagyma alá kiadó

Iritz Miksánál.

Ujdonság!

Figyelem!

Ujdonság!

TIZEDES MÉRLEG TOLÓSULYLYAL

200 kg.-tól 750 kg.-ig
kizárólagosan kapható

HALÁSZ Á. gépraktárában

Raktár augusztus 1-től kezdve Kossuth-utca II. szám,
a városi mázsaház mellett.

TAVASZI UJDONSÁGOK MEGÉRKEZTEK!

A LEGDIVATOSABB

hosszu és rövid női felöltők (Raglánok) a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

óriási választékban !!
Mint üzletünk különlegességét ajánljuk nagy raktárunkat tavaszi kosztümökben, nemkülönbön pongyolák, külön blousok és aljakban fel-
!!!! sőszoknyákban !!!!

A legszebb tavaszi és nyári női kalap ujdonságok
Nagy választéku női fehérnemű raktár.
Gyászkalapok, bluzok, pongyolák, kosztümök, aljak állandóan nagy választékban.

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában Makón, Fő tér
Otthon-kávéház mellett.

kisebb és nagyobb mértékben

KEDVEZŐ ÁRBAN

!! IRITZ SÁMUEL özv. cégnél kapható !!

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.